

DOBRE PRAKSE
NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V
LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Dobre prakse

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

- Družabništvo
- Skupine za Samopomoč
- Demenci prijaznih točke
- Pravice oseb z demenco

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Družabništvo

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Kaj je družabništvo?

Družabništvo osebam z demenco je oblika pomoči, ki omogoča kvalitetno preživljanje skupnega časa in dvig splošne kakovosti življenja oseb z demenco.

Postopek družabništva

Spoznavanje:

Prostovoljci, ki so za delo z osebami z demenco usposobljeni, jih najprej spoznamo z družinami, katerim bodo nudili družabništvo.

Podpis dogovora:

SPOMINČICA uredi podpis dogovora o poteku in obsegu dela prostovoljca, ki v času izvajanja družabništva na domu vključuje tudi skrb in odgovornost družabnika za osebo z demenco.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Družabništvo

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Izvajanje aktivnosti družabništva:

Družabništvo v dogovoru z uporabnikom oziroma njegovimi zastopniki izvaja sledeče aktivnosti z osebo z demenco na domu: varstvo; vsakdanji pogovor; poslušanje glasbe in petje; gledanje slik v foto albumih; branje ali prebiranje knjig; časopisov; revij; igranje družabnih in miselnih iger; ročna dela; pisanje in risanje; opazovanje okolice in ljudi; pomoč pri dnevni rutini; osnovna pomoč v gospodinjstvu; širjenje uporabnikove socialne mreže v njegovem življenjskem okolju; sprehod, odhod v trgovino, lekarno, k frizerju in podobno; spremstvo na prireditvah, obisk prijateljev in sorodnikov; obiskovanje uporabnika v času njegove hospitalizacije, in podobno.

Česa družabništvo ne vključuje?

Družabništvo ne vključuje strokovnih postopkov oskrbe in zdravstvene nege: Osebna nega, opravljanje osnovnih življenjskih potreb, hranjenje in dajanje zdravil ter drugih medicinskih pripomočkov.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Družabništvo

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Kaj omogoča družabništvo?

Družabništvo omogoča, da so osebe z demenco vključene v različne dejavnosti in bolje sprejete v družbi, kar vpliva tudi na razbremenitev svojcev.

Družabništvo osebam z demenco posredno pripomore k olajšanju časovnih, čustvenih in psihičnih stisk svojcev, ki so posledica nenehne skrbi za pogosto nesamostojne osebe z demenco, ki sčasoma postajajo vse bolj odvisne od svojih družinskih članov. Poleg tega družabništvo osebam z demenco ponuja kvalitetno preživljanje časa in dvig splošne kakovosti življenja.

Z vključevanjem oseb z demenco v različne dejavnosti prispevamo tudi k njihovi vključenosti v družbi, s tem pa posledično k večji sprejetosti oseb z demenco v družbi na splošno ter zmanjševanju stigme, ki spremlja to hudo bolezen.

Družabništvo vpliva na kakovost bivanja in možnost večje integracije oseb z demenco in njihovih svojcev v lokalno okolje in družbo.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Skupine za Samopomoč

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Kaj so skupine za samopomoč?

Skupine za samopomoč (skupina za samopomoč) so neformalna osebna in medčloveška povezava 2-30 oseb, ki temeljijo na samopobudi zaradi skupnih potreb, težav in stisk.

V skupinah za samopomoč se družijo ljudje s podobnimi težavami, ki jih poskušajo skupno razrešiti. Pomoč ima posebno vrednost, če jo nudi oseba, ki je uspešno rešila ali je šla skozi podoben problem (npr. bolnik po možganski kapi). To je posebna vrednost samopomoči, ki je strokovnjaki kljub trudu in znanju ne morejo doseči.

Kako delujejo skupine za samopomoč?

- delujejo po načelih laičnosti in ljubiteljskega socialnega dela
- kot vzajemna pomoč in človeška podpora
- kot druženje, preseganje samote in osamljenosti

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Skupine za Samopomoč

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

- vplivajo na aktivnost in informiranje
- dajejo pobude za spreminjanje predpisov
- nudijo pomoč članom v kriznih situacijah in v življenjskih stiskah

Značilnosti skupine za samopomoč:

- Skupina je vodena in potrebuje delovni načrt, da doseže cilje skupine in posameznika;
- Voditelj je po doživljajski plati član skupine in jo vodi ljubiteljsko;
- Srečanja morajo potekati redno: enkrat tedensko, največ uro in pol, vedno ob istem času in v istem prostoru;
- Temeljna dejavnost je pogovor, praviloma v manjših skupinah do 12 ljudi skupaj z voditeljskim parom;
- Vsebina pogovora so teme, ki udeležence povezujejo, zanimajo, vedrijo, kjer lahko vsakdo izraža svoje občutke, mnenja in potrebe;
- Neguje se kultura poslušanja, ki je pogoj za poglobljen pogovor;
- Pogovor temelji na posredovanju življenjskih izkušenj, brez moraliziranja, poučevanja ali kritiziranja.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Skupine za Samopomoč

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Cilj je dosežen, če postane skupina za samopomoč prijateljska skupina.

Delovanje in druženje v skupinah za samopomoč je prostovoljno. Skupine starih ljudi za samopomoč niso storilnostne, temveč odnosne skupine; ne gre jim za to, da bi nekaj naredile, nekaj pokazale, dokazale, nekaj dosegle, pač pa želijo gojiti le medčloveške odnose, tudi med starimi in mlajšimi, preganjati osamljenost in zapolnjevati smisel življenja. Pomemben je obredni način srečevanja in vodenja: redno tedensko srečanje pritegne ljudi, popestri ga lahko še kakšna uvodna kava, napitek in za zaključek pesem ali nekaj telovadnih vaj.

SKUPINE ZA SAMOPOMOČ dopolnjujejo strokovno delo in javne organizacije za zadovoljevanje človeških potreb. Opravljajo številne funkcije, ki jih sicer nudi draga socialna služba. Delo voditelja skupine za samopomoč je brezplačno.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Demenci prijaznih točke

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Spominčica je v obdobju od 01. 12. 2018 do 30. 11. 2019 odprla 128 Demenci prijaznih točk po vsej Sloveniji.

Demenci prijazne točke v lokalnem okolju ozaveščajo javnost o prvih znakih demence in pomenu zgodnje diagnoze.

Zaposleni na Demenci prijaznih točkah so strokovno usposobljeni in osebe z demenco in njihove svojce informirajo in usmerijo na ustrezno pomoč k osebnemu zdravniku, na Center za socialno delo ali na ostale oblike pomoči, ki so v lokalnem okolju na voljo uporabnikom.

Demenci prijazne točke s svojim delovanjem v lokalnem okolju pripomorejo k hitrejšemu obisku zdravnika v zgodnji fazi bolezni in hitrejšemu in bolj uspešnejšemu zdravljenju ter reševanju socialnih stisk in težav oseb z demenco in njihovih svojcev.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Demenci prijaznih točke

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Ustrezne informacije in pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem, omogoča, da svojci oseb z demenco lahko ostanejo dlje časa v svojem domačem okolju, njihovo življenje pa je bolj kakovostno.

To je za osebe z demenco najbolj humano in za družbo najcenejše.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Dodatek za pomoč in postrežbo

Dodatek za pomoč in postrežbo (DPP) na podlagi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) je pravica iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki ni odvisna od premoženjskih razmer upravičenca.

Dodatek je namenjen je poravnavi stroškov, nastalih zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju, zaradi katerih upravičenec ne more samostojno opravljati vseh ali večine osnovnih življenjskih potreb in potrebuje stalno pomoč in podporo drugega.

Do DPP so upravičene tudi osebe z demenco, ki si lahko zaradi DPP lažje zagotovijo druge oblike pomoči (npr. pomoč na domu).

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Pomoč družini na domu

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

V skladu s 43. členom Zakona o socialnem varstvu **je občina dolžna zagotavljati mrežo javne službe pomoči na domu**. Občina zagotavlja in financira **pomoč na domu** iz proračuna občine v višini najmanj 50 %.

Na podlagi ZSV ima pravico do izbire družinskega pomočnika polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (v nadaljnjem besedilu: invalidna oseba).

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Pomoč na domu se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega pomoč pri **temeljnih dnevnih opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.**

V skladu s 43. č.. ZSV je občina dolžna zagotavljati mrežo javne službe pomoči na domu.

Občina zagotavlja in financira pomoč na domu iz proračuna občine v višini najmanj 50 %.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Oprostitev plačila socialno varstvenih storitev

Oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev je namenjena uporabnikom v primeru nezmožnosti plačila **institucionalnega (domskega) varstva, nadomestnih oblik bivanja, oskrbe zunaj mreže javne službe, pomoči družini na domu, uveljavljanju pravice družinskega pomočnika).**

Po prvem odstavku **100. čl ZSV** so upravičenci in drugi

zavezanci storitve institucionalnega varstva dolžni plačati. Na zahtevo

upravičenca do storitve pa pristojni center za socialno delo odloči o delni

ali celotni oprostitvi plačila storitve v skladu z [Uredbo o merilih za določanje](#)

[oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev \(Ur.l.RS, št. 110/2004, 124/2004,](#)

[114/2006-ZUTPG\)](#)

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Družinski pomočnik

Pravica do izbire družinskega pomočnika je oblika družbene skrbi za invalidne osebe v domačem okolju, zato ima družinski pomočnik pomembno vlogo pri ohranjanju kakovostne starosti invalidnih oseb.

Institut družinskega pomočnika je pravica ko lahko uporabnik v primerih in pod pogoji iz 18. čl. ZSV, namesto celodnevnega institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika, ki mu nudi pomoč v domačem okolju.

Na podlagi ZSV ima pravico do izbire družinskega pomočnika polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (v nadaljnjem besedilu: invalidna oseba).

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Nevrološke in psihiatrične ambulante

Za zagotavljanje ustrezne diagnoze, obravnave in zdravljenja oseb z demenco se lahko svojci obrnejo na javne in zasebne nevrološke ali psihiatrične ambulante po Sloveniji.

Svojci se pogosto soočajo z agresivnostjo, samomorilnostjo ali drugačnim življenjsko ogrožajočim vedenjem osebe z demenco. V takem primeru lahko pokličejo na pomoč:

- **Enoto za krizne intervencije** (01/5874 900), Grablovičeva 44b, Ljubljana,
- **klic v sili** na 112, ki posameznika odpelje v dežurno psihiatrično ambulanto.
- **V hudi čustveni stiski**, s katerimi se soočajo svojci oseb z demenco, lahko poiščejo **psihiatrično pomoč v javnih ali zasebnih psihiatričnih ambulantah**.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Patronažno zdravstveno varstvo

Preventivne obiske na domu načrtuje **patronažna sestra sama** in se plačujejo iz OZZ. Pri kronično bolnih in socialno ogroženih varovancih sta načrtovana **2 obiska/letno**. Za obiske več kot dvakrat letno, svojci pridobijo **napotnico izbranega splošnega zdravnika**.

Za obisk osebe z demenco, ki ga patronažna sestra v tekočem letu še ni obiskala na domu, lahko svojci pokličejo PS v ZD.

Patronažna služba izvede obisk na domu tudi na intervencijo **socialne službe** ali **nevladnih organizacij**.

Poleg splošne zdravstvene nege oseb z demenco patronažna služba nudi tudi podporo in svetovanje svojcem.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Medicinski pripomočki

Pojem medicinskih pripomočkov pokriva vse izdelke, ki se uporabljajo za **diagnosticiranje, preprečevanje, spremljanje, zdravljenje in lajšanje bolezni, okvar, invalidnosti, anatomskih funkcij ali fizioloških procesov, za nadzor spočetja** in ki svojega glavnega predvidenega namena učinka na človeško telo ne dosega na farmakološki, imunološki ali metabolični način.

Pod medicinske pripomočke štejemo vse od navadnih obližev do elektromagnetnih in mehaničnih aparatov za bolnišnično uporabo, kirurških instrumentov in diagnostičnih testov.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Postavitev odrasle osebe pod skrbništvo

Sodišče osebo, ki zaradi motnje v duševnem razvoju ali težav v duševnem zdravju ali drugega vzroka, ki vpliva na zmožnost razsojanja, sama brez škode zase ni sposobna poskrbeti za svoje pravice in koristi, postavi pod skrbništvo in ji imenuje skrbnika.

Sodišče v odločbi o postavitvi pod skrbništvo določi obseg skrbnikovih obveznosti in pravic in jo po njeni polnomočnosti pošlje centru za socialno delo.

Dobre prakse, nova spoznanja in izkušnje ter pomembna odkritja pri izvajanju družabništva, vodenju Skupin za Samopomoč in Demenci prijaznih točk.

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z
DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Pravice oseb z demenco

NEPOSREDNA POMOČ OSEBAM Z DEMENCO V LOKALNEM OKOLJU

Postavitev odrasle osebe pod skrbništvo

Sodišče osebo, ki zaradi motnje v duševnem razvoju ali težav v duševnem zdravju ali drugega vzroka, ki vpliva na zmožnost razsojanja, sama brez škode zase ni sposobna poskrbeti za svoje pravice in koristi, postavi pod skrbništvo in ji imenuje skrbnika.

Sodišče v odločbi o postavitvi pod skrbništvo določi obseg skrbnikovih obveznosti in pravic in jo po njeni polnomočnosti pošlje centru za socialno delo.